

Received / Makale Geliş Tarihi 25.11.2023
Published / Yayınlanma Tarihi 31.01.2024
Volume / Issue (Cilt/Sayı)-ss/pp 11(103), 087-101

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.10616555

Hande Yılmaz

<https://orcid.org/0000-0001-5649-1708>
Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/054xkpr46>

Doç. Dr. İlknur Özal Göncü

<https://orcid.org/0000-0001-9931-3020>
Gazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Ankara / TÜRKİYE
ROR Id: <https://ror.org/054xkpr46>

Vocal Painting Yöntemi ve Vocal Painting'in Eğitimsel Boyutlarla İncelenmesi Vocal Painting Method and Educational Dimensions of Vocal Painting Review

ÖZET

Sanat dallarına ait alanlar; sürekli olarak değişim ve gelişime açık, devamlı yenilenen ve ilerleyen bir yapıya sahiptir. Müziğin içerdiği her eğitim alanının ve bu eğitim alanlarına özgü verilen eğitimin de yenilikçi ve gelişen yapıyla aynı paralelde ve uyum içinde olması gereklidir. Bu paralelliği ve uyumu yakalayamayan bir eğitimde, gelişim ve ilerleme kaydetmek de mümkün olmayacaktır.

Yeni metotlardan biri olan Vocal Painting, bu çalışmanın konusu olarak ele alınıp incelenmiştir. Günümüzde eğitim, yapılandırılmı bir yaklaşımla yapılmaktadır. Vocal Painting metodu da bu yaklaşıma hizmet etmektedir.

Bu çalışma; Vocal Painting'in genel ilkelerini ve felsefesini ortaya koyarak performanslarda Vocal Painting dilinin nasıl kullanıldığını ve uygulandığını saptanmasını, Vocal Painting'in eğitimsel boyutlarla ele alınarak incelenmesini amaçlamaktadır.

Çalışmanın, daha önce Vocal Painting'i eğitimsel boyutlarıyla ele alan ve tanıtan bir araştırma yapılmamış olması sebebiyle alana bir katkı sağlaması bakımından ve bu yöntemin eğitimde uygulama sürecine katılabilmesi için bilinirliğinin sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda çalışan eğitimci ve icracılarla bu alana ilgi duyan kişilere kaynak olması bakımından da önemli bir çalışmadır. Bu çalışmada, literatür taraması ve durum çalışması yapılmıştır.

Bu araştırma ve veriler ışığında Vocal Painting'in müzik eğitiminde uygulanabilecek yenilikçi bir yöntem olduğu ve müzik eğitimi öğretim programı sistemine alınıp uygulanabileceği ve "seçmeli ders" olarak önerilebileceği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Eğitimi, Vokal, Vocal Painting.

ABSTRACT

Fields belonging to the branches of art have a structure that is constantly open to change and development, constantly renewing and progressing. Every field of education in music and the education given specifically to these fields of education must be in parallel and in harmony with the innovative and developing structure. In an education that cannot achieve this parallelism and harmony, it will not be possible to make development and progress.

Vocal Painting, one of the new methods, is the subject of this study. Today, education is done with a constructivist approach. Vocal Painting method also serves this approach.

This study aims to determine how Vocal Painting language is used and applied in performances by revealing the general principles and philosophy of Vocal Painting, and to examine Vocal Painting in educational dimensions.

It is thought that the study is important in terms of contributing to the field since there has not been research that deals with and introduces Vocal Painting with its educational dimensions before, and in terms of ensuring the awareness of this method in order to participate in the application process in education. It is also an important study in terms of being a source for educators and performers working in this field and people who are interested in this field. In this study, a literature review and case study were conducted.

In light of this research and data, it was concluded that Vocal Painting is an innovative method that can be applied in music education and can be implemented in the music education curriculum system and can be recommended as an "elective course".

Keywords: Music Education, Vocal, Vocal Painting.

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Doğadaki tüm canlıların kendilerine özgü olan ya da kendilerini ifade etmek için kullandıkları sesleri vardır. Kulağımızın algıladığı frekans aralığında kalan sesleri duyarız, diğerlerini ise duyamayız. Evrendeki her sesin bir anlamı vardır. Bunlardan bilişsel olarak algılayabildiklerimizi anlarız. İnsanlar ve hayvanlar için ses, kendilerini ve isteklerini anlatmak için kullandıkları bir iletişim aracıdır. Fakat insanlar seslerini, akıllarıyla şekillendirip kendilerini farklı biçimlerde ifade etmek için de kullanabilmişlerdir.

Bütün varlıkların kendilerine göre ses çıkaran organları vardır. Bunlarla heyecanlarını, eş isteklerini veya tehlikede olduklarını belirtirler. Bu ses yapıcı organlar, karıncaların ayaklarında, çekirge ve tahtakurusu gibi haşerelerin de özel ses çıkıntılarındadır. Bazı böcekler de kanatlarıyla ses çıkarırlar. Memelilerde ses çıkarma organları daha gelişmiş, insan hançeresinde ise en üstün şeklini bulmuştur (İkesus, 1965, s.1).

Sesi en doğru şekilde kullanabilmek için ona ait tüm özellikleri ve donanımları bilmek gereklidir. Ayrıca sesi doğru eğitmeye ve onu geliştirmeye yönelik uygun yöntem ve teknikleri de öğrenmek gerekir.

İnsan, doğduğu andan itibaren öğrenir ve hayatı boyunca da öğrenmeye devam eder. Çevresinde olup biten şeyleri kimi zaman kendi gözlemleriyle anlamlandırmaya çalışır, kimi zaman deneme yanılma yoluyla, kimi zaman da çevresindekilerin yardımlarıyla öğrenir. Bu bağlamda öğrenme önemli bir kavram olarak bireylerin hayatında etkili olmaktadır (Yılmaz, 2020, s.1).

Yaşam boyunca her alanda birçok konuda farklı yöntemlerle öğrenme gerçekleştirilir. Deneme- yanılma, yaparak- yaşayarak öğrenme, gösterip- yaptırma vb. gibi çeşitli yöntemler vardır. Öğrenmenin, daha çok eğitim içinde gerçekleştirildiği düşünülse de öğrenme hayatın içinde kendi kendine gözlemleyerek, deneyimleyerek de gerçekleştirilir. Eğitimde öğrenmeyi sağlamak için çeşitli yöntem ve teknikler kullanılır. Bu yöntem ve teknikler hem eğitimin her alanı için genel kapsayıcı olarak yer almaktadır hem de bazı branş, bölüm ve konulara özgü olarak yer almaktadır. Tıpkı; eğitim yöntemleri, müzik eğitimi yöntemleri, bireysel ses eğitimi yöntemlerinde olduğu gibi genelden özele birçok yöntem ve teknik mevcuttur. Bu yöntem ve teknikler tek başına kullanılabilirdiği gibi, bazı durumlarda birkaç tanesinin bir arada kullanımı da söz konusudur.

Sanat dallarına ait alanlar; sürekli olarak değişim ve gelişime açık, devamlı yenilenen ve ilerleyen bir yapıya sahiptir. Müziğin içerdiği her eğitim alanının ve bu eğitim alanlarına özgü verilen eğitimin de yenilikçi ve gelişen yapıyla aynı paralelde ve uyum içinde olması gereklidir. Bu paralelliği ve uyumu yakalayamayan bir eğitimde, gelişim ve ilerleme kaydetmek de mümkün olmayacaktır. Bu sebeple yenilikler takip edilmeli ve sanat dallarının en temelinde yer alan yaratıcılıktan kopmamak gereklidir. Çünkü sanat dolayısıyla da müzik, yaratma cesareti içinde ilerleme şansını yakalar.

Bu amaçla birçok öğretim yöntem ve teknikleri geliştirilmektedir. Düz anlatım yönteminden mümkün olduğunca uzaklaşıp konuya uygun bir ya da birden fazla öğretim yöntemleri kullanılarak öğreten merkezli öğretimden öğrenen merkezli öğretime doğru gidilmektedir (Özsoy, 2003, s. 112).

Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir (Say, 2005, s.14).

Müzik eğitiminde birçok yöntem ve teknik vardır. Bu yöntem ve teknikler eğitimdeki ihtiyaç durumlarına göre ya da yeni keşiflerin ortaya çıkması sebebiyle çeşitlenmektedir. Uygulanan bir yöntem ve teknik, bir kişide ya da grupta çok etkili olurken, bireysel farklılık veya topluluğun farklılıklarından dolayı ya da konuyu mevcut yöntemlerle anlatmanın mümkün olmamasından dolayı diğer kişi ya da grupta etkili olamayabilir. Fakat tüm yöntem ve tekniklerde temel amaç, müzikal öğrenimin ve kazanımın sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktır. Ses ve koro eğitiminde bu amaca ulaşabilmek için, birçok yeni yöntem ve teknik ortaya çıkmış ve çeşitlenmiştir.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, literatür taraması ve durum çalışması yapılmıştır. Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden literatür taraması yapılarak, Vocal Painting'le ilgili yazılı dokümanlara ulaşılmıştır. Durum çalışması yapılarak, Vocal Painting'le ilgili inceleme, gözlem, görüşme, görsel-ışitsel dokümanlar gibi kaynaklara ulaşılmıştır.

2.1.1. Durum Çalışması

Durum çalışması, sınırlı bir sistemin nasıl işlediği ve çalıştığı hakkında sistematik bilgi toplamak için çoklu veri toplama kullanılarak o sistemin derinlemesine incelenmesini içeren metodolojik bir yaklaşımdır (Chmiliar, 2010).

Creswell (2007)'e göre durum çalışması; araştırmacının zaman içerisinde sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları (gözlemler, görüşmeler, görsel-işitseller, dokümanlar, raporlar) ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma yaklaşımıdır.

2.1.2. Literatür taraması

Akademik araştırmalar, daha önce yapılan bilimsel çalışmalarla elde edilen bulgular, dile getirilen fikirler ve ele alınan yaklaşımlar üzerine bina edilir. Birbirinin devamı niteliğinde yürütülen akademik araştırmalarda araştırma konusu ile ilgili olarak daha önce yapılan çalışmaların gözden geçirilmesi gerekmektedir. Akademik araştırmalarda literatür taraması olarak adlandırılan bu süreç araştırma konusu ile ilgili daha önce yayınlanan eserlerin araştırılması, bulunması, incelenmesi, okunması, tasnif edilmesi, özetlenmesi ve sentez edilmesi gibi çalışmaları içermektedir. Literatür taramasının ve analizinin asıl amacı önceki literatürün araştırılan konu hakkında geldiği noktayı tespit etmek, literatürdeki boşluk ve atlamaları ortaya koymak ve kendi çalışmamızın önceki literatür içerisinde nereye oturacağını tespit etmektir (Demirci, 2014, s.73).

2.2. Araştırmanın Önemi

Çalışmanın, daha önce Vocal Painting'i eğitimsel boyutlarıyla ele alan ve tanıtan bir araştırma yapılmamış olması sebebiyle alana bir katkı sağlaması bakımından ve bu yöntemin eğitimde uygulama sürecine katılabilmesi için bilinirliğinin sağlaması açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca bu alanda çalışan eğitimci ve icracılarla bu alana ilgi duyan kişilere kaynak olması bakımından da önemli bir çalışmadır.

2.3. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma; Vocal Painting'in genel ilkelerini ve felsefesini ortaya koyarak performanslarda Vocal Painting dilinin nasıl kullanıldığının ve uygulandığının saptanmasını, Vocal Paintig'in eğitimsel boyutlarla ele alınarak incelenmesini amaçlamaktadır.

3. BULGULAR

3.1. Soundpainting

Soundpainting, Walter Thompson tarafından, 1974 yılında New York'ta müzisyenler, dansçılar, aktörler, şairler ve görsel sanatçılar için yaratılmış çok disiplinli eş zamanlı kompozisyon işaret dilidir. Genellikle grubun önünde duran Soundpainter (besteci), el ve vücut hareketlerini kullanarak, grup tarafından icra edilmek üzere belirli ve/veya rastlamsal materyalleri işaret eder. Soundpainter, icracıların cevaplarını (response) geliştirir, onları kompozisyonun içeriğine göre biçimlendirir ve şekillendirir ve daha sonra, bir başka seri işaret ve cümle (phrase) belirler ve parça, kompozisyon sürecine devam eder (Thompson, 2015, s.4).

Soundpainting topluluğunun karşısına geçerek işaretler veren, böylece eşzamanlı kompozisyonunu gerçekleştiren kişiye Soundpainter adı verilir. Soundpainter performanstan önce Soundpainting yapmak isteyen kişilere işaretlerin ne anlama geldiğini anlatır. Böylelikle icracılar hangi işarete ne cevap vereceklerini anlamış olurlar (Coşkuner, 2016, s.386).

Soundpainting başlarda 40 jest içerirken günümüzde 1200'den fazla jest içermektedir.

Sanatsal işaret dili olan Soundpainting'in amacı; anda ortak bir yaratım yapmak, anda kompozisyonu yaratmaktır. Bu amaçla Soundpainter'ın hareketi verip kompozisyonu yaratabilmesi için topluluğa dört söz dizimiyle hitap etmesi gerekmektedir. Bu dört söz dizimi, "Kim Yapıyor? Ne Yapıyor? Nasıl Yapıyor? Ne Zaman Yapıyor?" sorularını içermektedir.

3.2. Vocal Painting

Vocal Painting (Vokal Sesle Boyama) , TIC (Akıllı Koro) yaklaşımının ikinci pedagojik alanıdır ve yaratıcılığa yönelik bir müzik öğretme-öğrenme yaklaşımıdır, bir yöntemdir. Resmî olarak yetmiş beş işalettten oluşan, hala geliştirilen bir işaret dili ve doğaçlama yapmaya yönelik koral bir çalışma tekniğidir (Baysal, 2023, s.52).

Vocal Painting yöntemini Jim Daus Hjernøe yaratmıştır. Prof. Hjernøe , öğretim üyeliğinin ve koro şefliğinin yanında “Vokal liderliği alanında profesör” unvanıyla RAMA Vokal Merkezi başkanlığını da yürütmekte. Aalborg'da; çevrim içi eğitim için gerekli teknolojiye sahip, yurtdışından gelen öğrencilere vokal liderlik eğitiminin verildiği uluslararası bir kampüsten sorumlu. Ayrıca, Norveç'teki Nord Üniversitesi'nde vokal liderlik eğitimi veriyor ve Hollanda'daki Codarts ve Fontys Konservatuarlarının süpervizörlüğünü yürütüyor (Baysal, 2023, s.41-42).

Jim Daus Hjernøe tarafından Danimarka'da yaratılmış bu metot, güncel olarak 75 adet işaret içermektedir. Bu metot içerdiği işaretler sebebiyle vokal müzikte işaret dili olma özelliği taşıdığı da görülmektedir. Şarkıcıların ve şefin özgürce doğaçlamasını ve koronun geri kalanıyla uyum içinde ilerlemesini sağlayan sözsüz bir iletişim sistemidir. Genellikle grubun önünde duran şef, el ve vücut hareketlerini kullanarak, grup tarafından icra edilmek üzere bazı yönergeler verir.

Temel prensip, koro şeflerinin ve şarkıcıların becerilerini güçlendirerek, koro şarkıcılarına müzik sürecinde ortak sorumluluk vererek istedikleri müziği en verimli şekilde yaratabilmelerini sağlamaktır. Anahtar kelimeler yaratıcılık, etkileşim, yansıtma ve ortak sorumluluktur (Knutsen, 2021, s. 19).

Vocal Painting; oluşumu, uygulama biçimi ve çoğu kazanımları bakımından çıkış noktası olan Soundpainting işaret dili ve performansı ile benzer özellikler göstermektedir.

VOPA, Soundpainting'den (Walter Thompson (ABD) tarafından geliştirilmiştir) esinlenmiştir, ancak geleneksel şeflik tekniklerinin doğrudan tamamlayıcısı olarak düzenlenmiştir (Hjernøe, 2016, s.120).

Bu yöntemin Vocal Painting ismiyle adlandırılması, yöntemin uygulanış prensibi içinde korist, solist kavramlarından uzak durarak topluluktaki her bireye daha eşit bakıp, her bireyin “şarkıcı” olarak görülmesinden ve bu yöntemle bireysel ses gelişimini destekleyen bir pedagojik felsefe ve uygulama bir yapısı içinde olmasındandır. Aynı zamanda Baysal'ın (2023) çalışmasında Hjernøe yöntemine verdiği ismi şöyle açıklamıştır: “Bir okuyucu için doğaçlama yapmak siyah bir tuvali boyamak gibidir.” (Baysal, 2023, s.53).

Vocal Painting, çok yeni bir metot olduğu için bilinirliği azdır ve müzik eğitimcileri tarafından da henüz yeni keşfedilen bir metoddur. Vocal Painting belirlenmiş bir stilde öğrenmenin aksine, kişinin bireysel seçimlerine ve yaratıcılıklarına izin vererek bireylerin kendi düzeylerine uygun performans göstermelerine olanak sağlamaktadır. Bu da kendilerine özgü bir stil yaratmalarına imkân vermektedir. Vocal Painting her yaş grubuna, her düzeyden bireye hitap etmektedir. Vocal Painting yöntemine ait uygulamalar esnek, bu sebeple dönüştürülebilir yapıdadır. Bu yöntemde jestlerle yapılan yönlendirmelerle kişi doğaçlamasını kendine özgü ve hata payını da içinde barındırarak yapmaktadır. Performans anında da hata yapma payına sahiptir ve bunu, performansta hata yapmayı deneyimleyerek öğrenmektedir. Vocal Painting anda yeni yaratımlar ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Kişi kendi müzikal sorumluluğunu üstlenmektedir. Vocal Painting yönteminde koro kendi içinde sürekli etkileşim hâlinindedir. Bu yöntemde koro şefi, geleneksel koro anlayışındaki gibi yönetici olarak değil yönlendirici olarak yer almaktadır. Şef bir öğretmen olduğunda, öğrencilerin yaratıcılığı öğretmenin jest seçimleriyle birleşerek büyüme ve böylece deneyimsel bir öğrenme ortamı oluşarak yapılandırmacı bir öğrenme gerçekleştirilmektedir. Soundpainting uygulamasındaki gibi Vocal Painting'de de performansta kişi ister icracı, ister şef, isterse izleyici olarak etkin bir şekilde derse ve performans sürecine katılabilir.

Vocal Painting yönteminin amaçları şunlardır:

- Koro içi iletişimi etkin hale getirmek.
- Koro içi etkileşimi arttırmak.
- Doğaçlama çalışmalarına temel oluşturarak koronun yaratıcılığını ve bireysel yaratıcılığı arttırmak.
- Anın müziğine odaklanmayı ve koristlerin sürekli uyanık kalmasını sağlamak.
- Vokal müzikte yenilikçi çalışmalara temel oluşturmak.
- Vokal müzik yapan kişilerin esnekliğini arttırmak.

- Koronun dinamiklerini arttırmak (Baysal, 2023, s.56).

Vocal Painting yöntemi uygulanırken dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır:

- Basitten karmaşığa doğru ilerlenmelidir.
- Doğaçlama esnasında kimseden kusursuz olunması beklenmemelidir, hata yapabilme alanı bırakılmalıdır.
- Hem VOPA lideri hem şarkıcılar her an uyanık olmalı ve birbirini dinlemelidir.
- Çalışmanın her aşamasında esnek olunmalıdır.
- Çalışmanın her aşamasında koro, dinamik tutulmalıdır. Koro lideri koronun enerjisi düşmeden zamanı geldiğinde yönlendirme yapabilmelidir.
- İşaretler kısım kısım verilmelidir.
- VOPA çalışmaları düzenli olarak tekrarlanmalıdır (Baysal, 2023, s.56).

Vocal Painting’i öğrenmek isteyenler Aalborg’daki RAMA Vocal Merkezinden, bizzat ya da online katılarak eğitim programlarından eğitim alabilmektedirler. Ya da telefonda VOPA isimli uygulamayı indirip içindeki sekmelerden Vocal Painting’e ait işaretlerin neler olduğu, ne anlama geldiği, nasıl uygulanması gerektiği gibi konular hakkında bilgi edinebilmektedirler.

Rama Vocal Merkezi, Kraliyet Müzik Akademisinin Danimarka’nın Aalborg şehrindeki Musikkens Hus Kültür Merkezinde bulunmaktadır.

Aalborg'daki Kraliyet Müzik Akademisi'nin bölümü Musikkens Hus'ta bulunmaktadır ve çok çeşitli, çok modern ve davetkâr eğitim ve prova odaları ve kayıt stüdyolarına sahiptir. Ayrıca Klasik müzik konserleri için bir salon, Pop ve Caz müzik konserleri için bir salon olmak üzere iki konser salonu da bulunmaktadır (Aalborg, 2023).

RAMA Vokal Merkezi'nin pedagoji ve sanatsal gelişim konusunda yüksek uluslararası düzeydeki itibarı, caz/pop koro yönetmenliğindeki gelişmeleri takip etmekle ilgilenen dünyanın dört bir yanından öğrenci ve profesyonellerin ilgisini çekmektedir. Müfredat, öğrencilere caz/pop koro müziğine özgü vokal tekniği, topluluk halinde şarkı söyleme, repertuar seçimi, aranjman, kompozisyon, doğaçlama ve şeflik teknikleri konularında sağlam beceriler kazandırmaya odaklanır. Öğrenciler ayrıca diğer müzisyenlerle işbirliği yapma ve performanslar ve atölye çalışmaları aracılığıyla pratik deneyim kazanma fırsatına da sahip oluyorlar (Rama, 2023).

Vocal Painting’i Türkiye’de ilk ve tek uygulayan, bu alanda çalışmalar yapan kişi, Dünya Koro Konseyi Türkiye temsilcisi Başak Doğan’dır. Başak Doğan, vokal müzik alanında erişilebilir bir alan sunan ve kolektif bir platform olan Vocal Akademi’nin kurucu sanat direktörüdür. Aynı zamanda Vocal Akademi platformu içinde Vocal Painting eğitimlerini de vermektedir. Ayrıca Chromas adıyla kurduğu Pop & Caz korusu ile hem konserler vermekte hem de bu koruyla Vocal Painting performansları sergilemektedir.

3.2.1. Vocal Painting’in Teorik Temelleri

3.2.1.1. Akıllı Koro (TIC)

TIC, Kraliyet Müzik Akademisi Profesörü Jim Daus Hjernøe tarafından geliştirilen, koro şefleri ve koristlerin sanatsal sürecin sorumluluğunu paylaştığı bir müzik felsefesidir (TIC, 2023).

TIC düşüncesi, geleneksel koro yöntemlerini dönüştürerek koro, korist, solist, dinleyici kavramlarını yeniden tanımlar (Baysal, 2023, s. 51).

“Deneyimleyerek öğrenme” , TIC (Akıllı Koro) yaklaşımında ön planda olan amaçlardan biri (Baysal, 2023, s. 42).

TIC metodolojisi üç pedagojik alandan oluşur:

1. Müzikal becerilerin geliştirilmesi: Bu, entonasyon ve perde, ritim ve groove, ses ve karışım, yorumlama ve ifade ve genel performans gibi çeşitli yönlere odaklanmayı içerir. Amaç koronun bu alanlardaki müzikal yeteneklerini geliştirmektir.

2. Vokal Boyamanın Uygulanması (VOPA): VOPA, TIC bünyesinde kullanılan ve koro için görsel ipuçları oluşturmak amacıyla belirli jestlerin kullanılmasını içeren bir tekniktir. Bu ipuçları koroyu performanslarında yönlendirmeye yardımcı olur ve müzikle daha derin bir anlayış ve bağlantı kurmayı kolaylaştırır.
3. Sesin, bedeninin ve ruhun özgürleşmesi: TIC'in bu yönü, koro üyelerinin sesini, bedenini ve ruhunu özgürleştirmeyi ve kendilerini müzik yoluyla tam olarak ifade etmelerine olanak sağlamayı amaçlamaktadır. Bireyselliği ve duygusal katılımı teşvik ederek daha özgün ve etkili bir performansı teşvik eder (TIC, 2023).

TIC ve VOPA içinde yer alan; kolaydan zor olana doğru öğrenim, her aşamada yardımcı olmak için anlayışlı olma, ideal veya soyut olandan önce somut olanı tanıtmaya, her çalışmada yeni bir şey ekleme ilkeleri; *Dalcroze*, *Orff-Schullwerk* ve *Kodaly* yöntemi gibi müzik eğitimcisi John Curwen'in metoduna dayanıyor (Baysal, 2023, s.58).

Vocal Painting'de yer alan ve "Solfa" bölümünde kullanılan işaretler, Kodaly yönteminde de yer alan John Curwen'in bulduğu ve notaların işaretlerle ifade edildiği "fonomimi" olarak adlandırılan sistemdir. Bu işaretler nota okumaya geçişin ilk basamağını oluşturur. Yani hangi notanın hangi sese sahip olduğunun bilinmesinde beden dilinin kullanılmasını sağlar. Uygulanış sırasında elin havadaki yüksekliği sesin tiz ya da pes olduğunu ifade ederken, her notanın elle gösterim şekli de farklı isimlerde ve seslerde notaları ifade etmekte kullanılır. Ezgilerle bir tema oluşturulurken her ses bir vuruş olarak seslendirilir.

İlk kez John Curwen tarafından kullanılan, Maurice Chev  tarafından geliştirilen el işaretleri sisteminin asıl amacı, görsel bağlamda seslerin birbirleriyle ilişkisini kurarak doğru entonasyonla seslendirilmelerine yardımcı olmaktır (Şimşek ve Bilen, 2017, s.4311).

3.2.1.2. Doğaçlama ve Vokal Doğaçlama

Hiç hazırlanmadan, birdenbire ve içine doğduğu gibi söyleme biçimi (Oxford Languages, 2023).

Doğaçlama, herhangi bir plana bağlı kalmaksızın, ansızın gelişen olayları tanımlamak için kullanılır (TDK, 2023).

Caz müzisyeni ve besteci Sidsel Endresen de doğa lamayı "hareket anında beste yapmak" olarak tanımlamaktadır (Dillan, 2008, s. 85).

Doğaçlama, ya da emprovizasyon, en bilinen tabiriyle, belli bir zaman içerisinde, önceden yazılı olmayan bir şeyi çalmak veya söylemek anlamına gelir (Jazz, 2023).

Vocal Painting yönteminin en temel unsuru doğa lamadır. Bu sebeple doğaçlamanın bireyde yaratacağı etkiler, yöntemin birey üzerindeki etkilerine katkı sağlayarak öğrencinin gelişimini olumlu yönde destekler.

Doğaçlamanın öğrencilere faydasını Bob Taylor (2000, s. 9-14) şu şekilde açıklar:

- i. Kendini İfade Etme: Doğaçlama, öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine, grup içerisinde söz almalarına imkân sağlayarak, kendine güveni artırır. Daha da önemlisi, içlerinden gelen, yani kendilerine özgü olan sesi bulmalarına yardımcı olur.
- ii. Yaratıcılık: Öğrencileri öğrendiği tüm bilgileri (akor, dizi, parmak numarası, ritm, cümle, vb.) kullanarak her defasında yeni bir şey ortaya çıkarmalarına olanak sağlar.
- iii. Problem Çözme: Karşılaştıkları problemleri o anda çözme konusunda tecrübe kazanmalarına yardımcı olur. Elindeki materyallerle nasıl bir müzik inşa edebileceği konusunda düşünmeye teşvik eder.
- iv. Takım Çalışması: Bir caz grubunda, lider ve onu takip edenlerin rolleri sürekli değişir. Böylelikle öğrenci bazen grubu sürükleyen kişi olurken, bazen yapılanları gözlemleyen ve takip eden kişi olur.
- v. Eleştiriyeye Açık Olma: Ego, iç disiplin kontrolü ve eleştiriyeye açık olma konularında yardımcı olur. Çeşitliliklere saygı duymayı öğretir. Topluluk içerisinde söz alma yetisini geliştirerek kendine güveni artırır.

Bob Taylor'ın ifadesinden hareketle doğaçlama, "kendini ifade etme, eleştiriyeye açık olma" bireyin öz güveni üzerinde; "takım çalışması" bireyin sosyalliği üzerinde; "yaratıcılık, problem çözme" bireyin etken ve üretken olması durumu üzerinde olumlu yönden etki göstermektedir.

Doğaçlama yeteneği gerekli bilgi ve tekniğe sahip olduğunda beyinde alışkanlık olarak görülebilecek düzeyde teknik uğraşa enerji harcamayarak, solo çalmaya bütün beyindeki enerji ile yönelimi sağlar (Krumhansl, 1990).

3.2.1.3. Bobby McFerrin ve Circle songs

Bobby McFerrin, Grammy ödüllü Amerikalı şarkıcı, orkestra şefi ve söz yazarıdır. Ödüllerini “en iyi caz vokal performansı, yılın en iyi şarkısı, yılın en iyi kaydı ve caz albümü” gibi dallarda almıştır. Müzik kariyerine sahne ismiyle yayımladığı albümüyle başlamış ve "Don't Worry, Be Happy" adlı şarkısıyla büyük bir başarı elde etmiştir. San Francisco Senfoni, New York Filarmoni, Chicago Senfoni, İsrail Filarmoni, Los Angeles Filarmoni ve London Filarmoni gibi birçok orkestrada konuk orkestra şefliği yapmıştır.

Şarkıcı, orkestra şefi ve vokal fenomeni Bobby McFerrin, yakın zamanda Jutland Müzik Konservatuvarı'na yardımcı profesör olarak atandı. "Ritmik koro şarkı söyleme, Jutland Müzik Konservatuvarı'nın çok özel odak alanlarından biridir; Danimarka'nın bu alandaki tek profesörlüğüne sahibiz", diyor rektör Thomas Winther.

McFerrin ile yapılan anlaşma konservatuvarın ritmik koro şefliği profesörü Jim Daus Hjernø aracılığıyla gerçekleşti. Bu, konservatuvarın McFerrin'in ajansı Original Artists ile işbirliği içinde vokal toplulukları için doğaçlama konusunda Eylül 2011'de başlaması beklenen yepyeni bir uluslararası yüksek lisans programı geliştirdiği anlamına geliyor.

Eğitim öncelikle birkaç hafta sonunda gerçekleşecektir. Öğretim kısmen konservatuvarın kendi öğretmenleri tarafından, kısmen de Bobby McFerrin çevresindeki çevreden gelen misafir öğretmenler tarafından yürütülüyor. Eğitim, katılımcılara McFerrin'in örneklediği belirli tarzda vokal toplulukları için doğaçlama öğretme konusunda sertifika verecek. Jyske Musik konservatorium dünyada bu teklife sahip olan tek kurumdur (McFerrin, 2023).

McFerrin, vokal topluluğu Voicestra ile birlikte onlarca yıldır bu alanda öncü olmuştur ve vokal doğaçlamada geleneğin önde gelen taşıyıcılarından biri olarak kabul edilmektedir (Knutsen, 2021, s.19).

Circle Songs

Orijinal versiyonu Amerikalı şarkıcı Bobby McFerrin tarafından geliştirilmiştir. Solistin daha sonra vokal topluluğunda uygulanacak fikirleri doğaçladığı bir sanat biçimidir. Tüm topluluğun doğaçlama yapacağı kesin değildir. Topluluk devreye girer; her şey şarkıcının fikirlerine ve müzikal yapıya bağlıdır. Bobby McFerrin çember şarkılardan oluşan konserlerinin tamamını doğaçlama olarak gerçekleştirir; burada elbette ortaya çıkan müzikal fikirleri çok hızlı bir şekilde devralabilecek ve icra edebilecek yetenekli bir vokal topluluğuna sahip olmanız ön koşuldur, tıpkı tamamen doğaçlama olan bir konserin tamamında ayrıntılar ve çeşitlilik yaratmak için solistin muazzam miktarda enerji gerektirmesi gibi. Burada VOPA işaretleri kullanılmamıştır (Hjernø, 2016, s.153).

Gruplar, grup lideri ya da koro lideri tarafından yeni bir işaret gelene kadar koro içinden bir kişinin ürettiği müzik cümlesini ritmik ya da melodik şekilde defalarca tekrar ederler. Bu döngünün temeli Bobby McFerrin'in geliştirdiği *circlesinging* (döngüsel şarkı söyleme) tekniğidir. Aslında bu yöntem; Afrika'da, Kafkasya'da, Amerikan yerlileri içinde, Asya'da, Anadolu'da dünyanın farklı bölgelerinde kullanılan kadim bir gelenektir (Baysal, 2023, s.55).

CircleSinging, müziğin neredeyse her disiplinini (doğaçlama, besteleme, düzenleme, performans, öğretme, orkestra şefliği, teori, kulak eğitimi) tek bir entegre egzersizde birleştiren bir müzik becerileri eğitimi atölyesidir (Rogertreece, 2023).

3.2.2. Vocal Painting'de kullanılan işaretler ve anlamları

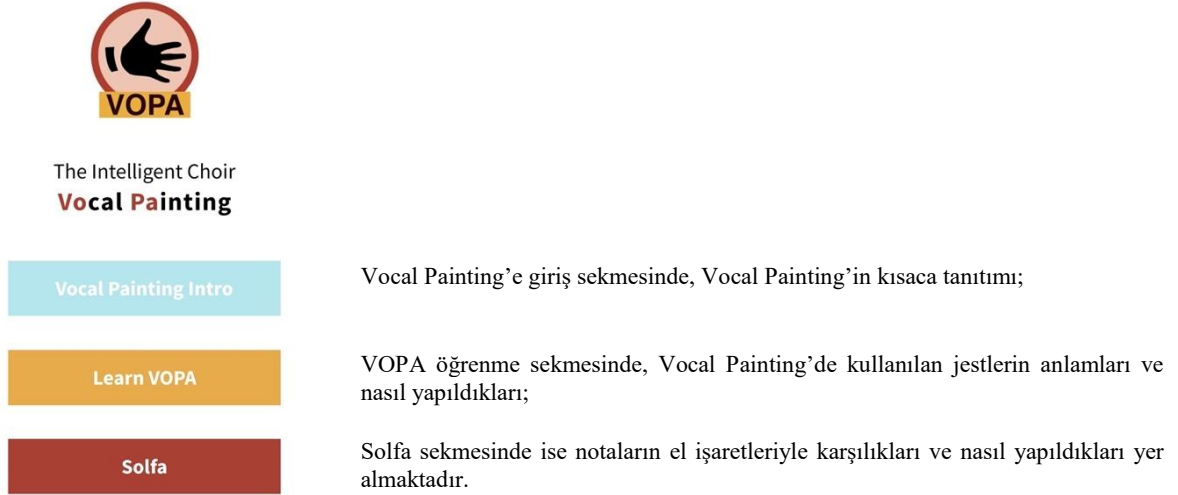
Hjernø “VOPA-5” olarak ifade ettiği, müzikal ifade için önemli gelişmeler sağlayabilmek adına Vocal Painting'in ilk 5 işaretinin bilinmesinin yeterli olduğunu belirtmiştir.

Koro şefi ve koro en azından VOPA-5 kullanımına aşina olduğunda, ritmik DNA kodunu analiz etmek ve ifadeyi temel parametreler dahilinde işlemek için doğrudan bir kestirme yoldur. Ve harika sonuçlara ve aslında ne kadar hızlı çalıştığına şaşıracaksınız (Hjernø, 2016, s.151).

5 başlangıç işareti şunlardır:

- Kısa notlar (Staccato'nun karşılığı)
- Uzun tonlar (Legato'ya eşdeğer)
- Enerji Verici (Perdeler kullanılmadan genel ifade)
- Dışsallaştırma (Genel ifade)
- İştirilebilir alt bölümler için filtre (notalar arasında doğaçlama dolgu) (Hjernøe, 2016, s.150).

VOPA uygulamasında jestlerin neler olduğu kısa açıklamalarıyla ve video gösterimiyle birlikte yer almaktadır. Uygulama açıldığında üç menü görülmektedir. Bu menüler: Vocal Painting'e giriş, VOPA öğrenme ve Solfa'dır.

Şekil 1. VOPA Uygulama Sekmeleri

Hjernøe'nin bahsettiği ilk 5 başlangıç işaretin, VOPA uygulamasındaki karşılıklarına ve anlamlarına aşağıda yer verilmiştir.

Tablo 1. VOPA İlk Beş İşaret

 Energize	 Externalize	 Long Notes	 Short Notes	 Ghost Notes
Energize işareti, dinamikleştir ve ritmi ön plana çıkar anlamına gelmektedir.	Externalize işareti, müzikal perdelerle söyle, değişiklikleri silerek ana temaya-melodiye dön anlamlarına gelmektedir.	Long Notes işareti, legato yani sesleri bağlı söylemek anlamına gelmektedir. Soundpainting karşılığı ise uzun düz ses anlamına gelmektedir.	Short Notes işareti, staccato yani kesik kesik söylemek anlamına gelmektedir.	Ghost Notes Türkçe karşılığı hayalet notalar demektir.

Başlangıç işaretleri dışında 70 tane daha VOPA işareti bulunmaktadır.

3.2.3. Vocal Painting ve Çağdaş Eğitim Anlayışı İlişkisi

Çağdaş eğitim anlayışının amacı; bireyin psikolojik, sosyal, fiziksel yönlerden kendisi ve toplumu için en iyi şekilde, her yönüyle sürekli olarak gelişmesini; toplumla bir uyum içinde mutlu ve üretken kişiler olarak yetişmesini sağlamaktır.

Çağdaş eğitim yaklaşımında ise, öğrenci, eğitim ve öğretimin merkezindedir. Bu yaklaşımda öğrencinin bedensel, duyuşsal, bilişsel gelişim özellikleri göz önüne alınmaktadır. Öğrenci etken, öğretmen ise edilgen konumdadır. Öğretmen konu, yöntem, araç-gereç... gibi öğrenme ve öğretme sürecinin öğelerini öğrenciyi dikkate alarak seçmektedir. Eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan bu değişme ve gelişmelere paralel olarak, okulda egemen olan disiplin anlayışında da değişme ve gelişmeler görülmeye başlanmıştır (Şengül, 2005).

Geleneksel eğitim sistemi daha çok klasik okullarca benimsenmiş ve uygulanmıştır. Geleneksel eğitim sisteminde, “dersler, programlar, ödevler, ders saatleri ve benzeri unsurlar, hep çocuğun ilgi ve ihtiyaçları hesaba katılmaksızın düzenlenir (Kafadar, 1997, 49).

Geleneksel anlamda eğitim, ulusal varlığın sosyo-ekonomik ve özellikle kültürel açıdan devamını sağlayan bir araç olarak kabul edilegelmiştir. Başka bir deyimle, eğitim son zamanlara kadar “kültür aktarımını sağlayan bir kurum ve süreç gözüyle görülmüştür (Kayıran, 1998, s.780).

Bu eğitimde ön planda tutulan müfredat ve öğretmendir. Klasik okulda egemen olan geleneksel disiplin anlayışında öğrenciden her durumda koşulsuz uyumlu davranması beklenmektedir. Bu zorunlu uyumlu davranma bazen olumsuz sonuçlar doğurmakta ve baskıcı tutumlara karşı disiplinsiz davranışlar gelişmektedir. Bu şekildeki bir geleneksel okulu, “öğrencinin serbest faaliyetlerini sınırlayan, kısıtlayan, otoriter bir ‘esaret okulu’ olarak adlandırılabilir (Kafadar, 1997, 49).

Çağdaş anlamda eğitim ise, yeni amaçlar yeni boyutlar ve yeni nitelikler kazanmıştır. Bilim ve teknolojiye gelişme, bu gelişmeye yol açan ve bu gelişmenin sonucu olan bilgi patlaması, dünya ve toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel yapısını hızla değiştirmektedir. Bu radikal değişme süreci, geleneksel anlamda bir “kültür aktarma” aracı olan bir niteliğe bürünen eğitimi, “kültürü aşan” sosyal, ekonomik, kültürel değişmeden etkilenen ve bu değişmeyi etkileyen bir süreç ve kurum olmaya zorlamaktadır. Bu açıklamalarımıza göre, eğitimi şöyle tanımlayabiliriz: Eğitim, kişinin yeteneklerini kendi ihtiyaçları ve toplumun amaçları doğrultusunda geliştirmesini sağlayan öğrenme işi ve bu işin nasıl yapılacağı üzerindeki yöntem ve uygulamaların tümüdür (Kayıran, 1998, s.780).

Yukarıdaki bilgiler ışığında değerlendirildiğinde, Vocal Painting yöntemi çağdaş eğitim anlayışının amaçlarına uygun bir yöntemdir.

Çağdaş eğitim anlayışının amaçlarını özetleyecek olursak;

1. Bireyin psikolojik olarak gelişimini desteklemeli,
2. Bireyin sosyal olarak gelişimini desteklemeli,
3. Bireyin fiziksel olarak gelişimini desteklemeli,
4. Bireyin mutlu ve üretken kişiler olarak yetişmelerini sağlamalı,
5. Bireyi, eğitim ve öğretimin merkezinde tutmalı,
6. Bireyi etken konumda tutmalı,
7. Bireyi; eğitim ve öğretim sürecinde yaşanan değişme ve gelişmelere paralel olarak, yeniliklere uygun yöntemlerle ve eğitimlerle desteklemelidir.

Çağdaş eğitim anlayışının tüm bu amaçlarına Vocal Painting yöntemi hizmet etmektedir.

1. Vocal Painting yönteminde hataların eğitimin bir parçası olması, kişiye yanlış yapmanın verdiği suçluluk duygusundan sıyrıp yapılan hataların, yeni bir deneyimin ve yaratının çıkış noktası olarak görülüp çalışma ve emeğin bir parçası olan keşfetmeye yönelik güven duygusunu vermesi yönüyle, bireyin özgüvenini arttıran,
2. Vocal Painting yönteminin yapısı gereği bireylerin uygulamaları birbirleriyle etkileşim halinde dolayısıyla da sosyal bir ortam oluşturarak eğitimin yapılması yönüyle, bireyi sosyal olarak geliştiren,
3. Vocal Painting yönteminde, vokal eğitim verirken uygulamaların bireyin vücut rahatlığını ve fiziksel duruşlarını geliştirici çalışmaların bulunması sebebiyle, bireyi fiziksel açıdan da destekleyen (örneğin, postür konusunda doğru bir duruşun oluşmasını sağlaması),
4. Vocal Painting yönteminde anlık yeni yaratıların yapılması, bireyleri müzik yaparken yaratıcılıklarını kullanmalarını sağlayarak üretken olmalarını desteklemektedir. Ayrıca Vocal Painting yöntemi uygulamalarıyla kendini özgürce ifade edebilen birey mutlu bir şekilde müzik yapabilmektedir bu yönleriyle bireyi mutlu ve üretkenliğini destekleyen,

5. Vocal Painting yönteminde öğretmenin yönlendirici olduğu, öğrencinin ise yaparak yaşayarak eğitim sürecinde aktif olduğu ve bu yönüyle öğrenciyi merkezde tutan yenilikçi bir yapısı olması bakımından, bireyi eğitim ve öğretimin merkezinde tutan,

6. Vocal Painting yöntemindeki uygulamaların hepsi, bireye sadece yön verip tüm hareketi ve yaratıcılığı bireyin kararlarına bırakan bir yapıdadır. Bu yönüyle bireyi etken konumda tutan,

7. Eğitim ve öğretimde başlı başına yeni ve hala gelişmeye de devam eden bir yöntem olması sebebiyle de eğitimi verilen alanda “yenilikçi yöntemlerle eğitimi destekleyen” bir yöntem olması çağdaş eğitim anlayışıyla tamamen örtüşmektedir.

3.2.4. Vocal Painting ve Öğretim İlke ve Yöntemleri İlişkisi

1. Amaca Görelik
2. Öğrenciye Görelik (Düzeğe Uygunluk)
3. Bilinenden Bilinmeyene
4. Yakından Uzağa
5. Somuttan Soyuta
6. Açıklık
7. Transfer
8. Ekonomiklik
9. İş- Aktivite (yaparak yaşayarak öğrenme)
10. Yaşama Uygunluk (hayata yakınlık)
11. Bütünlük
12. Aktüelite
13. Sosyallik İlkesi
14. Bilgi ve Becerilerin Güvence Altına Alınması
15. Tümdengelim (Dedüksiyon)
16. Basitten Karmaşığa (Kolaydan Zora) (Köksal ve Atalay, 2017).

Öğretimin “amaca görelik” ilkesine uygun olarak, koro eğitiminde hedeflenen davranışları kazandırır ve geliştirir.

Öğretimin “öğrenciye görelik (düzeğe uygunluk)” ilkesine uygun olarak, öğrenci merkezlidir ve bireysel farklılıkları dikkate alarak onların vokal gelişimlerini desteklemektedir. Ayrıca her düzeydeki ve yaştaki öğrencilere de uygundur.

Öğretimin “bilinenden bilinmeyene” ilkesine uygun olarak, yöntem içinde barındırdığı jestlerin çoğunun günlük hayatta aşına olduğumuz işaretler olması ya da onları anımsatması sebebiyle kolay öğrenilip uygulanmaktadır.

Öğretimin “somuttan soyuta” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yöntemindeki somut jestlerin yönlendirmesi sonucu öğrencilerde bu işaretlerin soyut dönüşümüne olanak sağlar. Bunu yaparken öğrenci birden fazla duyu organını bu sürece dahil eder.

Öğretimin “açıklık” ilkesine uygun olarak, yukarıdaki ilkeyi de kapsar niteliktedir. Bu yöntemin daha fazla duyu organına hitap etmesi öğretilenlerin daha açık ve kolay öğrenilmesini ya da anlaşılmasını sağlar. Bu yöntem uygulanırken öğrenci hem duyuyor hem görüyor hem de işitiyor. Ayrıca yönteme ait mevcut işaretlerin de kolay ve anlaşılır olması da bu ilkeye uygundur.

Öğretimin “ekonomiklik” ilkesine uygun olarak, az zaman, az enerji, az emekle yüksek verim sağlanması anlamına gelen bu ilkede Vocal Painting yöntemi eğlenceli olması sebebiyle öğrencinin dikkatini çekmekte bu da öğrencinin konuya ya da içinde bulunduğu eğitim sürecine odaklanıp daha istekli olmasında etkili olmaktadır. Böylelikle az zaman, enerji ve emekle odaklanması sağlanan öğrenciden daha fazla verim almak söz konusu olabilmektedir.

Öğretimin “iş-aktivite (yaparak yaşayarak öğrenme)” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yöntemi öğrenciyi pasif durumdan aktif duruma getiren ve yöntemin en temel özelliği olarak bu ilkeyle tam olarak uygunluk göstermektedir.

Öğretimin “yaşama uygunluk (hayata yakınlık)” ilkesine uygun olarak, öğrenilen bilgilerin günlük hayatta da uygulanabilmesi anlamına gelen bu ilke ile öğrenciler, Vocal Painting yöntemiyle edindiği kazanımları günlük hayatına yansıtabilmektedir. Öğrenciler kendini rahat hissetmediğinde ya da çekingen bir tavır sergilediğinde öğrendiği bilgileri hayata geçiremez. Ancak Vocal Painting’in sosyallik yönünün güçlü olması ve bunu bireylere de kazandırması bireyin öğrendiği bilgileri çekinmeden hayatında uygulayabilmesini sağlamaktadır.

Öğretimin “aktüelite” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yenilikçi ve kendi içinde de hala gelişmeye devam eden bir yöntemdir.

Öğretimin “sosyallik” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yöntemi bu ilkeyle tam olarak uyum göstermektedir. Bu yöntemle bireyler vokal faaliyetlerini gerçekleştirirken birbirleriyle etkileşim halindedirler. Birbirleriyle olan bu diyalogları sosyal diyaloglarını da desteklemektedir. Aynı zamanda sosyalleşmenin bir diğer boyutu olan bireyin kendi kararlarını verebilmesi, yaptıklarının sorumluluğunu alabilmesi, kendini yönetmesi, özgür olarak hür kararlar verebilmesi de Vocal Painting yönteminin uygulaması içinde birebir yer almaktadır. Birey verilen yönergeler doğrultusunda kendi yapmak ya da uygulamak istediklerine özgürce kendi karar verebilmekte ve uyguladıklarının sorumluluklarını taşıyabilmektedir. Uygulama içinde kazanılan bu davranış sosyal hayata da yansıyabilmektedir.

Öğretimin “bilgi ve becerilerin güvence altına alınması” ilkesine uygun olarak, bilginin tekrar edilmesi, unutulmaması ve öğrenmeyi kalıcı hale getirmesi Vocal Painting yöntemi içindeki jestlerin öğretme süreci içinde birden fazla kullanılması ya da tekrar edilmesi öğrenmeyi pekiştirip kalıcı hale getirerek unutulmamasını sağlamaktadır.

Öğretimin “tümdengelim (dedüksiyon)” ilkesi Vocal Painting yönteminde de geleneksel öğretimde de konu işlenirken uygulanmaktadır. Dolayısıyla Vocal Painting yönteminin bu ilkede ayrıcalıklı olduğu bir durumdan söz edilememektedir fakat bu ilkeyi de sağlamaktadır. Örneğin, bir parça öğretilecek olduğunda önce parça tüm olarak verilir ve öğretim aşamasında parçalanır. Bu geleneksel yöntemde de Vocal Painting yönteminde de aynı şekildedir.

Öğretimin “basitten karmaşığa (kolaydan zora)” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yöntemine ait jestler temelden ve basitten başlayarak daha karmaşık hale gelir. Basit jestler bir temel oluşturarak yeni öğrenilecek ve karmaşıklaşacak olan jestlerin öğrenimini rahatlatır.

Her müzik ögesi, basitten zor olana odaklanarak çalışılır ve uygulanır, ardından ögeler birleştirilebilir. Ben bu sürece “içselleştirme” (beceri edinme) ve “dışsallaştırma” (beceriye bağlama dönüştürme) adını veriyorum. Şarkıcılar prova ve performans sırasında bu unsurlardan bir veya daha fazlasına odaklanmayı öğreniyorlar (Hierno, 2016, s.150).

Öğretimin “transfer” ilkesine uygun olarak, Vocal Painting yönteminin bireyin yaratıcılığını geliştirmesi, ona anlık karar verebilme yetisi kazandırması sayesinde birey bu kazanımlarını başka konulara yönelik olarak uygulayabilir.

Öğretimin “yakından uzağa” ilkesini, Vocal Painting yönteminin spesifik bir alanda uygulanıyor olması sebebiyle kapsamamaktadır.

Öğretimin “bütünlük” ilkesine uygun olarak, öğrencinin her yönden gelişimini desteklemektedir. Bireyin geliştirilecek yönleri bir bütün içinde ele alınmaktadır. Bireyin vokal gelişimi desteklenirken sosyalliği de sağlanmakta, özgüvenini geliştirirken müzikal becerilerini de yaratıcı hale getirmektedir.

Vocal Painting yöntemi öğretim ilkelerinin çoğuyla örtüşmektedir. Dolayısıyla da öğretim ilkelerini içinde barındırmaktadır. Bu sebeple de Vocal Painting yöntemi, eğitimin hedefe ulaşmadaki etkililiğinin güçlü olabileceğini göstermektedir.

3.2.5. Vocal Painting ve Yapılandırmacı Yaklaşım

Doğaçlamayı içinde barındıran bir yapısı olan Vocal Painting metodunun, bireyin zihinsel ve müziksel becerileri üzerinde oldukça önemli etkisi vardır. Bu yönü sebebiyle Vocal Painting’in eğitim içinde yer almasının, eğitimde amaçlanan hedeflere ulaşılması konusunda fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Günümüzde eğitim, yapılandırmacı bir yaklaşımla yani öğrencilerin aktif olarak katıldığı bir yaklaşımla yapılmaktadır. Vocal Painting metodu da bu yaklaşıma hizmet etmektedir.

Hemen her ülkede okulları geliştirmek için hızlı değişimlerin yaşandığı günümüzde, öğretmenler yapılandırmacı yaklaşıma dayalı eğitim anlayışına büyük ilgi göstermektedirler. Çünkü yapılandırmacılık, yeni karşılaştığımız bilgileri önceki bilgilerimizle ilişkilendirerek öğrenmek ve böylece daha önceden bildiğimiz konulara bağlı olarak yeni öğrenmeler oluşturmak anlayışına dayalı bir yaklaşımdır (Arslan, 2007, s.43).

Yapılandırmacılık, tek bir öğrenme modeli değil, bireyi merkeze alan, bilgi üretmeye dönük, paylaşımcı ve etkileşimli “eklektik” bir modeldir. Dolayısı ile örneğin sadece tümevarım yöntemini kullanan bir model değil, nerede tümevarım nerede tümdengelim kullanacağına karar vermeyi, bireye ve öğretmene bırakan esnek bir modeldir.....Yapılandırmacılık, “bireyin kendi kendine öğrenmesi” değil, “bireyin öğretmen rehberliğinde kendi kendine öğrenmesidir” (Yapıcı, 2008, s.60).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı; bütün öğrencileri aynı farz edip, onlara grup halinde seslenmeye karşıdır. Bunun yerine öğrencilerin; bireysel ihtiyaçlarına, güçlü ve zayıf yönlerine, ilgilerine ve deneyimlerine önem vermektedir. Programı sıkı sıkıya takip etmek yerine, konuları seçmek ve kendi şartlarına uyarlamayı tercih etmektedir. Öğrenciler arasında rekabeti desteklememek yerine; bilgiyi ve sorumlulukları paylaşmaya, ayrıca karşılıklı saygıya dayanan bir sınıf atmosferi oluşturmaya çalışmaktadır. Öğrenmenin sorumluluğu öğretmen ve öğrenci tarafından paylaşılmaktadır (Jonassen, 1994, s.34).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımıyla eğitim veren bir eğitimcide olması gereken özellikler aşağıdaki şekildedir.

- Öğrencilerinin öne sürdükleri fikirleri desteklerler.
- Ham veriler ve temel kaynakların yanı sıra öğrencilerin etkileşimini sağlayan diğer kaynaklar ve materyalleri kullanırlar.
- Öğrencilere ödev verirken sınıflandırma, analiz, tahmin ve yaratıcılık gibi bilişsel kavramlara yer verirler.
- Öğrencilerin istekleri doğrultusunda dersin içeriğinde ve kullanılan öğretim stratejilerinde değişikliğe giderler.
- Çeşitli kavramlar hakkındaki anlayışlarını belirtmeden önce, öğrencilerin o kavramlar hakkındaki fikirlerini ve anlayışlarını bulmak için çaba sarf ederler.
- Öğrencilerin birbirleriyle ve öğretmenle karşılıklı iletişime ve diyaloga girmelerini özendirirler.
- Öğrencilerin birbirlerine açık uçlu ve anlamlı sorular yönelterek, araştırma yapmalarını özendirirler.
- Öğrencilerin ilk cevaplarını genişleterek, ilaveler yaparak ve örnekler vererek, işlenen konuların aydınlığa kavuşturmaya çalışırlar.
- Öğrencilere yönelttikleri sorulara cevap verebilmeleri için yeterli zaman tanırlar.
- Öğrencilerin doğal meraklarını geliştirmek için öğretim stratejilerinde sık sık değişiklik yaparlar (Brooks ve Brooks, 1993).

Birey bilgiyi gerçekten yapılandırmışsa kendi yorumunu yapacak ve bilgiyi temelden kuracaktır. Yapılandırmacı öğrenme, bilginin biriktirilmesi ve ezberlenmesi değil, düşünme ve analiz etme ile ilgilidir (Karadağ ve diğerleri, 2008, s.386).

Yapılandırmacılık, öğrenme ve eğitim bağlamında bir terim olarak bilginin yapılandırılmasını ifade eder. Yapılandırmacı yaklaşıma göre bilgi, bilenden bağımsız bir şekilde doğada var değildir. Bilgi, kişiden yani öznenen bağımsız değildir. Kişi, bilgiyi diğer kişilerle etkileşerek yapılandırır; bilgiden kendi de çevresi de etkilenir. Bilgi, zihinsel süreçlerden geçilerek yapılandırılır. Bu nedenle de bilginin yapılandırılması bireysel ve içsel bir kavramdır (Kesici, 2009, s.70).

Yapılandırmacı yaklaşımdaki programlarda, kazanımlar ve etkinlikler önemlidir. Bu yaklaşımda geleneksel öğrenme ve öğretme yöntemlerinin yanı sıra çağdaş öğretim yöntemlerine de ağırlık verilmiştir.

Vocal Painting, yapılandırmacı yaklaşımın öğrenmeye sağladığı faydaları da içinde barındırır. Öğrenciler bir şeyler öğrenirken mutlu olurlar. Vocal Painting’de öğrenme, ezber gibi kalıplaşmış bilgilerden uzak

olması sebebiyle yoruma açıktır. Bu da öğrencilerin yeni keşifler yapmalarını sağlar. Merak etmeyi desteklediği için yeni şeyleri denemeye açık olurlar ve bu durum yaratıcılığı destekler. Kendilerini özgürce ifade etmelerini sağlayarak sosyal iletişimlerini de artırır. Farklı gruplarla ve düzeylerle iletişim halinde olunabilmesi sebebiyle paylaşımın oluşmasını da destekler. Özetle Vocal Painting her yeteneğe ve birikime sahip bireylere, her sanat ve meslek kolunda bulunan kişilere ve her yaşa hitap eden aynı zamanda yaratıcılığı da geliştiren bir metot olarak ifade edilebilir.

3.2.6. Vocal Painting ve Müzik İlişkisi

Vocal Painting'in müzikle ilişkisi incelendiğinde, performans süreci ve sonrası ortaya çıkan müziğin, sezgisel (intuitive) müzik olduğu görülmüştür.

3.2.6.1. Sezgisel (Intuitive) Müzik

Sezgisel müzik, yapısı bulunmayan bir müzik olarak değil de süreç içinde bazı yönergelerle yorumcunun sezgisel tercihleri yoluyla oluşan bir müzik olarak tanımlanabilir.

Sezgisel müziğin temsilcisi Karlheinz Stockhausen'dır. Bu müzik türünün ilk örneği ise yine Karlheinz Stockhausen'a ait olan *Aus den sieben Tagen* isimli yazılı belirteçlere, yönergelere dayanan on beş eserden oluşan bir eserler topluluğudur.

Sezgisel müzikte sessel fikir belli birtakım süreç ve aşamaların sonucudur. Tabii ki müzikte sezgiselliğin çıktısı bir sonuç olarak da kalmaz ve ortaya çıktığı an bir başka sonucun sebebine de ister istemez dönüşür. Zaten genel itibarıyla müzikal devamlılık da bu yolla elde edilir. Denebilir ki, ses nedensellik halesiyle kuşatılır ve en yalın şekliyle bir anın içinde ve içinden yapılan kompozisyona dönüşür, dönüştüğü iddia edilir. Bu açıdan sezgisel müzik kavramı, bir müziğin hem kompozisyonu olduğunu hem de doğaçlamaya aidiyeti bulunduğunu ifade etmeyi sağlar (Keçeli, 2022).

4. SONUÇ

Vocal Painting'in çok yeni bir yöntem olmasından kaynaklı, Türkiye'de de bu yöntemin çok bilinmediği için sınırlı sayıda eğitimciyle uygulama imkanının olduğu saptanmıştır.

Vocal Painting de tıpkı soundpaintingdeki gibi icracı, şef ve izleyici olarak çok geniş bir kitleye, her yaş ve seviye grubuna hitap edebilmektedir. İki uygulamada da anda yeni yaratımlar söz konusudur. Bu da bireyin kendini keşfetmesine ve gelişimine katkı sağlar. İki uygulama da işaretler üzerinden iletişim kurduğu için evrensel bir dil olma özelliğini taşır. Bu uygulamaların ikisinde de her grup, süreç içinde aktiftir. Söz konusu uygulamaların ikisi de yapılandırmacı yaklaşıma hizmet etmektedir.

Birbirlerinden ayrılan yönleri ise Soundpaintingde aleotorik müzik üretilirken, Vocal Painting ile sezgisel müzik üretilir. Soundpaintingde 1200'den fazla jest (işaret) mevcutken, Vocal Painting'de 75 tane işaret mevcuttur. Soundpainting müzisyen (vocal, enstrüman), dansçı, aktör gibi farklı disiplinlerden icracılara yönelik iken, Vocal Painting sadece ses icracısı olan şarkıcılara yani vokal müzisyenlere yöneliktir.

Vocal Painting'in, öğretim ilkelerine ve çağdaş eğitim anlayışına hizmet eden bir yöntem olduğu tespit edilmiştir. Bu sebeple eğitim sistemi içinde yer almasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

Vocal Painting çeşitli öğretim yöntemini içinde barındıran bir yöntem olduğundan, koro eğitiminin birçok ders konusundaki kullanımında etkili olacağı düşünülmektedir.

Öğrencilerin ilgilerini ve dikkatlerini çeken bir yöntem olması bakımından bireylerin koro ve ses eğitimine karşı olumlu bir tutum geliştirmelerini; onların bu tutumu, koro ve ses eğitimine karşı disiplin ve sorumluluklarını artırarak ortaya daha iyi ürünlerin çıkmasını sağlamaktadır.

Vocal Painting; hem müzikal altyapıya sahip hem de doğaçlama konusunda pratiğe sahip bireyler tarafından bir performans olarak sergilendiğinde, ortaya konacak ürünün kalitesini ve uygulanış ustalığını olumlu yönde etkileyebileceği ve daha profesyonel, daha tonal ezgilerin elde edilebileceği; aksi durumda daha amatör ve atonal ezgilerin olduğu bir performansa dönüşebileceği görülmüştür.

Vocal Painting'in yaratıcılığı geliştiren bir metot olduğu görülmüştür. Koro eğitiminin yanısıra bireysel ses gelişimini ve özgüveni de destekleyen bir etkisi vardır. Eğitim sürecinde bireyin aktif olarak rol almasını sağlamaktadır. Bu sebeple günümüz eğitim anlayışıyla da uyumluluk göstermektedir. Buradan yola çıkarak müzik eğitiminin verildiği yüksek eğitim kurumları başta olmak üzere, müzik öğretmenlerine ve müzik öğretmenlerinin eğitim verdiği tüm kurumlarda öğretime aktif olarak dahil edilmesinin faydalı olacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Aalborg, (2023). Aalborg'daki Rama. <https://musikkons.dk/en/rama-in-aalborg/>
- Arslan, M. (2007). Eğitimde yapılandırmacı yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*,40(1), 41-61.
- Baysal, B. (2023). *The intelligent choir felsefesinin ve vocal painting yönteminin koro performansına etkileri: Chromas korosu ve pop caz korosu*. [Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. İstanbul Teknik Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul.
- Brooks, G., Brooks M.G. (1993). *The case for constructivist classrooms*. ASCD Alexandria.
- Chmiliar, L. (2010). Multiple-case designs. In A. J. Mills, G. Euparas & E. Wiebe (Eds.) Encyclopedia of case study research, *Sage Publications*, 582-583
- Coşkuner, S. (2016). Konservatuvar öğrencilerinin soundpainting uygulamalarına yönelik öz değerlendirmeleri. *Akademik Bakış Dergisi*, 55, 384-396
- Creswell, J. W. (2007). Qualitative inquiry & research design: Choosing among five approaches. *Sage Publications*.
- Demirci, A. (2014). *Coğrafya araştırma yöntemleri*. Coğrafyacılar derneği.
- Dillan, L. (2008). Improvisasjon: Kunsten å øve på noe som ikke eksisterer [Masteroppgave]. *Norges Musikkhøgskole*.
- Hjerneøe, J. D. (2016). Rytmsk Korledelse anno 2016 "Det intelligente kor". *Videncenter for Sang*, 147-154.
- İkesus, S. (1965). *Ses eğitimi ve korunması*. Milli Eğitim Basımevi.
- Jazz, (2023). Müzikal unsurlar. <http://www.jazzinamerica.org/LessonPlan/8/2/198>
- Jonassen, D. H. (1994). Towards a constructivist design model. *Educational Technology*. 34 (4), 34-37.
- Kafadar, O. (1997). *Türk eğitim düşüncesinde batılılaşma*. Feryal Matbaası.
- Karadağ, E., Deniz, S., Korkmaz, T., Deniz, G. (2008). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı: sınıf öğretmenleri görüşleri kapsamında bir araştırma. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 383-402
- Kayıran, M. (1998). Atatürkçü düşünce ışığında: çağdaş eğitim. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, (14), 780-830
- Keçeli, F. (2022). Sezgisel müzik. <https://manifold.press/sezgisel-muzik>
- Kesici, A. (2009). *Çağdaş eğitim ve eğitimde yönetimin önemi*. Beykent üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Knutsen, M., T. (2021). Kor, kveding og improvisasjon- Arbeid med stiltrekk i norsk vokal folkemusikk med metodikk fra konseptet The Intelligent Choir. *Universitetet i Sørøst-Norge Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsfag, Kongsberg*.
- Köksal, O., Atalay, B. (2017). *Öğretim ilke ve yöntemleri*. Eğitim Yayınevi.
- Krumhansl, C. L. (1990). *Cognitive foundations of musical pitch*. Oxford University Press.
- Mcferrin, (2023). Bobby mcferrin er en jysk professor. <https://www.jazzdanmark.dk/bobby-mcferrin-er-jysk-professor>
- Oxford Languages (2023). *Doğaçlama*. <https://languages.oup.com/google-dictionary-tr/>
- Özsoy, N. (2003). İlköğretim matematik derslerinde yaratıcı drama yönteminin kullanılması. *Balikesir Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(2), 112-119
- Rama, (2023). *Rama vocal center*. <https://musikkons.dk/en/programmes/jazz-pop/innovative-choir-leading/rama-vocal-center/>
- Rogertreece, (2023). *Circle singing*. <https://rogettreece.com/workshops>

- Say, A. (2005). *Müzik sözlüğü*. Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Şengül, T. (2005). Geleneksel ve çağdaş eğitim anlayışında ilgi ve disiplin. *Eğitim ve Sosyal Bilimler Dergisi*, (166)
- Şimşek, P. R., Bilen, S. (2017). Etkili müzikal okuryazarlığa ulaşmak: Kodály Yöntemi. *Journal of Human Sciences*, 14(4), 4308-4319.
- Taylor, B. (2000). *The art of improvisation*. James. Taylor Publications
- TDK (2023). *Doğaçlama*, <https://sozluk.gov.tr/>
- Thompson, W. (2015). *Soundpainting workbook I*. New York.
- TIC, (2023). The intelligent choir. <https://musikkons.dk/en/programmes/jazz-pop/innovative-choir-leading/rama-vocal-center/the-intelligent-choir-tic/>
- Yapıcı, M. (2008). *Yapılandırıcılık*. Yıldırım, İ. (Ed.), *Eğitim psikolojisi* içinde. (s.549–572.) Anı Yayıncılık.
- Yılmaz, H. (2020). *Yaratıcı Drama yönteminin öğrencilerin başarı ve tutumları üzerine etkisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Samsun.